

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2003

ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2002

Από τη Γ.Γ. ΕΣΥΕ ανακοινώνονται τα προσωρινά αποτελέσματα της Έρευνας του Ευρωπαϊκού Πάνελ Νοικοκυριών (ECHP) 2002, με έτος αναφοράς των εισοδημάτων το 2001. Η έρευνα αυτή διεξάγεται από το 1994 με διμερείς συμφωνίες μεταξύ της Eurostat και των κρατών-μελών, σύμφωνα με κοινή μεθοδολογία που εκπονήθηκε από τη Eurostat. Η έρευνα του 2002 (9^ο Κύμα) είναι η τελευταία που διενεργήθη υπό το συγκεκριμένο πλαίσιο, και λόγω των δυσκολιών και ανεπαρκειών που παρουσίαζε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αντικαθίσταται από το 2003 από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) στη βάση, πλέον, Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του οποίου η δημοσίευση αναμένεται.

Από την έρευνα αυτή προκύπτουν, μεταξύ άλλων, και οι δείκτες κινδύνου φτώχειας που χρησιμοποιούνται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο για διαχρονική σύγκριση, όσο και για σύγκριση μεταξύ των κρατών μελών. Στο πλαίσιο της έρευνας, ως «κίνδυνος φτώχειας» ορίζεται το ποσοστό του πληθυσμού το οποίο έχει εισόδημα χαμηλότερο του 60% του διαμέσου εισοδήματος όλων των νοικοκυριών και σχετίζεται περισσότερο με τη διανομή του εισοδήματος (οικονομικώς επισφαλής πληθυσμός). Αυτή η έννοια του κινδύνου σχετικής φτώχειας (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) διαφοροποιείται από την έννοια του κινδύνου απόλυτης φτώχειας (στερούμενος βασικών μέσων επιβίωσης), η οποία δεν χρησιμοποιείται από τη Eurostat.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της Έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, όπως η ιδιοκατοίκηση, οι παροχές σε είδος (π.χ. παιδικοί σταθμοί, κοινωνικός τουρισμός, βοήθεια στο σπίτι κ.ά.) ή η ιδιοκατανάλωση (π.χ. ιδιοκατανάλωση αγροτικών προϊόντων, χρήση επαγγελματικού οχήματος από το νοικοκυριό κ.λπ.), οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στον Ευρωπαϊκό Νότο και κυρίως στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 2001 το 19,6% του πληθυσμού είχε εισόδημα μικρότερο του 60% του διαμέσου εισοδήματος, συνεχίζοντας τη σταθερή τάση βελτίωσης (Πίνακας 1). Σημειώνεται ότι βελτίωση μίας ποσοστιαίας μονάδας αντιστοιχεί σε περίπου 110.000 άτομα. Η εικόνα αυτή υποκρύπτει μια πολύ ταχύτερη

αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των ατόμων σε επισφάλεια από τον μέσο όρο των υπολοίπων ατόμων: Μεταξύ 1997 ως το 2000 ο μέσος όρος του πραγματικού τους εισοδήματος αυξήθηκε κατά 20%, περισσότερο από δύο φορές ταχύτερα από τον μέσο όρο των ατόμων με εισοδήματα που υπερέβαιναν την διαχωριστική γραμμή.

Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας, πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβανομένων και των συντάξεων), ανήρχετο σε 39% (το 1999 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 38% για την Ελλάδα και 40% για την Ε.Ε.-15). Το αντίστοιχο ποσοστό, πριν από κοινωνικές μεταβιβάσεις που δεν περιλαμβάνουν τις συντάξεις, ανήλθε σε 21%. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η κοινωνική πολιτική ασκείται κυρίως μέσω των συντάξεων και λιγότερο μέσω των λοιπών κοινωνικών παροχών, οι οποίες όμως δεν καταγράφονται πλήρως, είτε επειδή είναι σε είδος, είτε επειδή γίνονται εμμέσως (π.χ. επιδοτήσεις στεγαστικών δανείων, φθηνά εισιτήρια μέσων μαζικής μεταφοράς κ.ά.). Επίσης, από την έρευνα προκύπτει ότι το 90,3% των οικονομικώς επισφαλών ζουν σε ιδιόκτητη κατοικία και 4,9% σε παραχωρημένη κατοικία (τα αντίστοιχα ποσοστά στο γενικό πληθυσμό ήταν 74% και 6%-Απογραφή 2001).

Πίνακας 1
Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., 1995-2002*

	Διαχωριστική γραμμή: 60% του διαμέσου ισοδύναμου εισοδήματος							
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ελλάδα	21,4	20,8	21,3	20,6	20,6	19,8	20,4	19,6
Ιταλία	20	20	19	18	18
Ισπανία	19	18	20	18	19
Πορτογαλία	23	21	22	21	21
Ιρλανδία	19	19	19	19	18
Βέλγιο	16	15	14	14	13
Δανία	10	9	9	12	11
Γερμανία	15	14	12	11	11
Γαλλία	15	15	15	15	15
Λουξεμβούργο	12	11	11	12	13
Ολλανδία	11	12	10	10	11
Αυστρία	13	14	13	13	12
Φινλανδία**	:	8	8	9	11
Σουηδία***	:	:	9	10	9
Ηνωμένο Βασίλειο	20	18	18	19	19
ΕΕ-15	17	16	16	15	15

*Πηγή EUROSTAT (1995-1999), ΕΣΥΕ (2000-2002). Τα στοιχεία των κρατών-μελών για τα έτη 2000 και 2001 δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη από τη Eurostat. Για το 2002 πολλά κράτη-μέλη δεν διενήργησαν την έρευνα. Το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας. Τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος.

**Τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στο 1996 και όχι στο 1995.

***Τα μεγέθη της Σουηδίας αφορούν στο 1997 και όχι στο 1995.

*** Για τα έτη 2000-2002 τα στοιχεία είναι προσωρινά. Για τα έτη 2000 και 2001 τα στοιχεία έχουν επεξεργασθεί από τη Eurostat, αλλά δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι η εικόνα που αποδίδουν τα στοιχεία μεταβάλλεται, αν διατηρηθεί σταθερό ως προς την αγοραστική του δύναμη στο επίπεδο του 1995 το εισοδηματικό κατώφλι που ορίζει τους οικονομικώς επισφαλείς. Στη περίπτωση αυτή το ποσοστό των οικονομικώς επισφαλών μειώνεται κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995-1999 και 7 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995-2002. Αυτό σημαίνει ότι περί τα 750.000 άτομα βελτίωσαν την οικονομική τους θέση και διέφυγαν τον κίνδυνο της οικονομικής επισφάλειας. Επίσης, η Ελλάδα βρίσκεται εγγύτερα στον Κοινοτικό μέσο όρο.

Πίνακας 2
Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας *

<i>Διαχωριστική γραμμή: 60% του διαμέσου ισοδυνάμου σταθερού εισοδήματος 1995</i>								
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ελλάδα	22	21	21	19	18	17	16	15
Ιταλία	20	20	20	17	16
Ισπανία	19	18	20	16	15
Πορτογαλία	23	21	21	19	16
Ιρλανδία	19	19	15	12	10
Βέλγιο	16	15	14	13	12
Δανία	10	9	8	10	9
Γερμανία	15	14	11	11	10
Γαλλία	15	15	15	14	14
Λουξεμβούργο	12	11	11	12	11
Ολλανδία	11	12	9	9	8
Αυστρία	13	14	14	14	13
Φινλανδία**	:	8	8	8	8
Σουηδία	:	:	:	:	:
Ηνωμένο Βασίλειο	20	20	15	15	17
<i>EE-15</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>14</i>

*Πηγή: βλέπε Πίνακα 1

**Τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στη μεταβολή από το 1996 και όχι το 1995

Το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας. Τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος.

Το μηνιαίο εισόδημα (σε τιμές Μαΐου 2003), το οποίο αποτελεί το κατώφλι για τον ορισμό του πληθυσμού ως «οικονομικώς επισφαλής», το 2001 ήταν € 403,9 για νοικοκυριό ενός ατόμου και € 847,2 για νοικοκυριό με δύο ενήλικες και δύο παιδιά.

Συγκριτικά στοιχεία Ελλάδας-Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρακάτω παρατίθενται κάποια συγκριτικά στοιχεία μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης για έτη που υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία από τη Eurostat. Από τους πίνακες προκύπτει ότι ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας για τα παιδιά είναι μικρότερος απ' ό,τι για το γενικό πληθυσμό, ενώ είναι υψηλότερος για τους ηλικιωμένους. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο κίνδυνος αυτός είναι υψηλότερος και για τις δύο αυτές ομάδες του πληθυσμού. Επίσης, σύμφωνα με τον Πίνακα 4, ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας είναι σημαντικά υψηλότερος για τους ανέργους και τους συνταξιούχους και χαμηλότερος για τους μισθωτούς.

Πίνακας 3
Σχετική επιβάρυνση επισφάλειας ηλικιωμένων και παιδιών

(Μέσος όρος χώρας=100)

	Παιδιά (0-15) που ζουν σε οικονομικώς επισφαλή νοικοκυριά		Ηλικιωμένοι (65+) που ζουν σε οικονομικώς επισφαλή νοικοκυριά	
	1995	1999	1995	1999
Ελλάδα	81,8	81,0	159,1	157,1
Ιταλία	120,0	122,2	90,0	77,8
Ισπανία	126,3	131,6	84,2	84,2
Πορτογαλία	113,0	123,8	165,2	157,1
Ιρλανδία	136,8	116,7	100,0	188,9
Βέλγιο	100,0	92,3	156,3	169,2
Δανία	50,0	54,5	270,0	281,8
Γερμανία	120,0	118,2	100,0	100,0
Γαλλία	106,7	113,3	126,7	126,7
Λουξεμβούργο	133,3	146,2	100,0	61,5
Ολλανδία	118,2	127,3	72,7	63,6
Αυστρία	123,1	116,7	153,8	200,0
Φινλανδία*	62,5	63,6	150,0	154,5
Σουηδία**	88,9	111,1	66,7	88,9
Ηνωμένο Βασίλειο	140,0	152,6	160,0	110,5
EE-15	123,5	126,7	123,5	113,3

Πηγή: EUROSTAT.

**Τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στο 1996 και όχι στο 1995

***Τα μεγέθη της Σουηδίας αφορούν στο 1997 και όχι στο 1995

Το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας. Τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος.

Πίνακας 4
**Κίνδυνος σχετικής οικονομικής επισφάλειας ανά κατάσταση απασχόλησης
στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., 1995 και 1999***

	<i>Μισθωτοί</i>		<i>Άνεργοι</i>		<i>Συνταξιούχοι</i>	
	1995	1999	1995	1999	1995	1999
Ελλάδα	45,5	42,9	154,5	166,7	154,5	152,4
Ιταλία	45,0	44,4	240,0	272,2	80,0	66,7
Ισπανία	36,8	36,8	194,7	231,6	68,4	73,7
Πορτογαλία	43,5	47,6	130,4	161,9	147,8	138,1
Ιρλανδία	15,8	22,2	194,7	300,0	89,5	161,1
Βέλγιο	25,0	30,8	212,5	246,2	131,3	138,5
Δανία	30,0	27,3	120,0	63,6	250,0	254,5
Γερμανία	40,0	45,5	253,3	354,5	120,0	90,9
Γαλλία	40,0	40,0	233,3	226,7	113,3	113,3
Λουξεμβούργο***	58,3	69,2	408,3**	330,8	100,0	69,2
Ολλανδία	54,5	54,5	163,6	163,6	54,5	36,4
Αυστρία	46,2	33,3	238,5	166,7	115,4	125,0
Φινλανδία**	25,0	36,4	237,5	236,4	125,0	136,4
Σουηδία***	33,3	33,3	177,8u	211,1u	66,7	88,9
Ηνωμένο Βασίλειο	30,0	36,8	250,0	257,9	150,0	110,5
<i>EE-15</i>	<i>41,2</i>	<i>40,0</i>	<i>229,4</i>	<i>260,0</i>	<i>111,8</i>	<i>100,0</i>

* Πηγή: EUROSTAT.

**Τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στο 1996 και όχι στο 1995

***Τα μεγέθη της Σουηδίας και του Λουξεμβούργου αφορούν στο 1997 και όχι στο 1995

u= Χαμηλή Αξιοπιστία : 20 με 49 παρατηρήσεις ή 10-20% των παραλειπόμενων παρατηρήσεων

Το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας. Τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος.